

рідко – за більшою кількістю ознак. За величиною конкурсного гетерозису виділились комбінації Кремена / Еритроспермум 10071, Лютесценс 10795 / 3386–180 і Еритроспермум 9736 / Кремена. Кращою за поєднанням рівня гетерозису (G_i , G_r , G_k) за успадкування комплексу ознак була короткостеблова ранньостигла і стійка до ураження бурюю іржею гібридна комбінація Кремена / Еритроспермум 10071.

Виявлено диференціацію за кількістю дібраних колосів або рослин, номерів і відсотку доборів у гібридних комбінаціях залежно від фенотипового прояву рівня гетерозису. Підтверджено, що в гібридних популяціях, котрі виявляють у першому поколінні достатній ступінь гетерозису за комплексом ознак, добір ефективний і збільшує можливість виділити генотипи з високою селекційною цінністю. Для визначення останньої необхідно орієнтуватись на показники конкурсного гетерозису та середні ранги за комплексом ознак і урожайністю. На основі виявлених закономірностей мінливості фенотипового прояву господарсько цінних ознак та комплексної оцінки зразків болгарської селекції ідентифіковано селекційно цінні генотипи і виділено джерела окремих господарських ознак та їх сукупності. За участі цих джерел створено лінію Еритроспермум 50137 з високою селекційною цінністю і шість сортів пшениці м'якої озимої – Мирич, Мирлена, Берегиня миронівська, Господиня миронівська, МПП Вишиванка, МПП Княжна. Сорти пшениці м'якої озимої Мирлена, Берегиня миронівська і Господиня миронівська характеризуються високими показниками економічної ефективності вирощування (рентабельність перевищує 180 %) і є конкурентоспроможними (умовний чистий прибуток становить понад 17000 грн./га) на зерновому ринку України.

УДК: 631.544.4:635.9

УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ТРОЯНДИ ЧАЙНО-ГІБРИДНОГО ТИПУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ У ЗИМОВИХ ТЕПЛИЦЯХ

І.Л. Гаврись

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Важливим елементом технологічного процесу вирощування троянди для тепличних господарств є вибір сорту, адже закладання кущів проводять один раз на 5-6 років. Головним критерієм, яким керуються господарства при виборі сортів є попит на ринку. Тому метою наших досліджень було дослідити ріст, розвиток, продуктивність і декоративність різних сортів троянди чайно-гібридного типу в умовах сучасних зимових теплиць. Об'єктом дослідження були шість сортів троянди чайно-гібридного типу всевітньо відомих фірм: Lex + – Avalanche (контроль), Terra Nigra – сорти Purple power та Award, Kordes – сорти Lucky Red та Piola, Schreurs – сорт Shangri-La.

Експериментальну роботу проводили у 2014-2015 рр. у господарстві ТОВ «Асканія-Флора». Досліди закладали у сучасній зимовій теплиці типу Venlo. Розсада троянд містилася в кубиках із мінеральної вати розміром 8x8 см. На момент посадки висота стебла троянди становила 20 см. Кількість рослин на 1 м² – 7 штук. Дослід проводили у трикратній повторності.

Спостереження за розвитком експериментальних сортів троянд показало, що найдовше зберігався у зрізі сорт Piola – 16 днів. Це було зумовлено гофрованістю пелюсток, які розпускаються повільніше, ніж гладенькі. Окрім зазначеного, вазостійкість сорту залежить і від кількості пелюсток, оскільки у квіток із вищою махровістю міститься більша кількість ефірних олій, що запобігає проникненню повітря і вологи всередину бутону. У наших дослідженнях сорт Piola виявився найбільш махровим, кількість пелюсток істотно перевищувала показники інших варіантів і становила 53 шт.

Сорти троянд висаджували на постійне місце в теплицю 24 квітня 2014 року. Наприкінці травня отримали перші зрізи сортів Avalanche (K), Piola і Lucky Red. Найбільшу кількість квітконосів у всіх сортів відмічали у вересні. У наступні місяці врожайність повільно знижувалась і у січні спостерігали найнижчі її показники. Така особливість зумовлена тим, що лімітуючим фактором для троянди є світло, в осінні та зимові місяці нестача якого істотно впливає на врожайність. Вже в лютому урожайність троянди стала зростати.

За весь період дослідної роботи найврожайнішим виявився сорт Piola – 310 шт./м², що на 63 шт./м² більше від контролю. Найнижчою врожайністю характеризувалися сорти Purple power і Award, показники яких на 83 і 123 шт./м² були нижчими, ніж у контролю.

В результаті аналізу продуктивності сортів варто відзначити сорт Piola, у якого квітучих пагонів утворювалось на 25 % більше ніж у контролю. Практично на одному рівні з контролем за властивістю утворювати квітконосні стебла були сорти Lucky Red (99 %), Shangri-La (90 %). Сорти Purple power та Award мали нижчі показники – відповідно 66 % та 50 %.

Отже, найвищою вазостійкістю та загальною урожайністю серед досліджуваних сортів відзначився сорт Piola німецької селекції.

УДК: 631.544.4:635.9

СОРТОВИВЧЕННЯ АЛЬСТРЕМЕРІЇ ЗА ВИРОЩУВАННЯ У ВЕСНЯНІЙ ТЕПЛИЦІ

І.Л. Гаврись

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Із числа квітів, що вирощуються для реалізації у квітникарських господарствах особливе місце та поширення належить альстремерії, яка дедалі більше користується попитом у населення. Метою роботи було: дослідити ріст,